

## INDUSTRIA DE PANIFICAȚIE – LOCUL, ROLUL ȘI UTILITATEA EI ÎN VIAȚA SOCIAL-ECONOMICĂ A COMUNITĂȚII

A. Duhlicher,

Universitatea Tehnică a Moldovei

Economia oricărei țări se manifestă prin totalitatea activităților economice, desfășurate sub aspect tehnologic și social-economic. Manifestarea activităților economice se redă în funcție de anumite genuri de activitate, ce revin ca elemente complementare în producerea diverselor bunuri economice sau ca elemente ale lanțului anumitor genuri de activități implicate la producerea unor anumite tipuri de produse.

În funcție de aceasta volumul de activități diferă de la produs la produs, de la o perioadă la alta, dar diversivitatea se exprimă și în dependență de utilitatea lor în viața și activitatea oamenilor și/sau a societății.

Pentru a urmări genurile de activitate ce se manifestă în economia națională a Republicii Moldova propunem structura produsului intern brut (PIB) expusă în tabelul 1.

**Tabelul 1.** Principalele genuri de activități în crearea produsului intern brut al Republicii Moldova pe perioada 1995...2009.

| Indicatorii                                       | Volumul indicatorilor în dinamică |                            |             |                            |                    |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |
|---|-----------------------------------|----------------------------|-------------|----------------------------|--------------------|----------------------------|-------------|----------------------------|-------------|----------------------------|-------------|----------------------------|-------------|----------------------------|-------------|----------------------------|-------------|----------------------------|-------------|----------------------------|-------------|--|
|   | Anii                              |                            |             |                            |                    |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |
|   | Perioada de bază                  |                            |             |                            | Dinamica analizată |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |
|   | inițială                          |                            | reală       |                            | 2005               |                            |             | 2006                       |             |                            | 2007        |                            |             | 2008                       |             | 2009                       |             |                            |             |                            |             |  |
|   | 1995                              | 2003                       | 2005        | 2006                       | 2007               | 2008                       | 2009        | 1995                       | 2003        | 2005                       | 2006        | 2007                       | 2008        | 2009                       | 1995        | 2003                       | 2005        | 2006                       | 2007        | 2008                       | 2009        |  |
| mărimea absolută, mil. lei                        | ponderea, %                       | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, %        | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % |  |
| Produsul intern brut (prețuri curente), total:    | 6480                              | 100                        | 27619       | 100                        | 37652              | 100                        | 44754       | 100                        | 53430       | 100                        | 62840       | 100                        | 60043       | 100                        |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |
| din care:   |                                   |                            |             |                            |                    |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |
| Valoarea adăugată brută (prețuri curente), total: | 5744                              | 89                         | 27518       | 85,2                       | 31616              | 84                         | 37339       | 83,4                       | 44413       | 83,1                       | 51754       | 82,4                       | 50449       | 84,0                       |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |
| din care:   |                                   |                            |             |                            |                    |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |
| •Agricultură                                      | 1896                              | 29                         | 5619        | 18,3                       | 6158               | 16,4                       | 6475        | 14,5                       | 5317        | 10                         | 5596        | 8,9                        | 5037        | 8,4                        |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |
| •Industrie, total:                                | 1618                              | 25                         | 5469        | 17,6                       | 5936               | 15,8                       | 6581        | 14,7                       | 7616        | 14,2                       | 9079        | 14,5                       | 7818        | 13,0                       |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |
| din care:   |                                   |                            |             |                            |                    |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |
| ▪ Industria prelucrătoare                         | 1476                              | 23                         | 4651        | 15,4                       | 5022               | 13,3                       | 5599        | 12,5                       | 6300        | 11,8                       | 7299        | 11,6                       | 6305        | 10,5                       |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |
| ▪ Industria extractivă                            | 8,9                               | 0,2                        | 106         | 0,3                        | 144                | 0,38                       | 225         | 0,5                        | 263         | 0,5                        | 295         | 0,5                        | 216         | 0,4                        |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |
| ▪ Energie electrică și termică, gaze și apă       | 133                               | 1,8                        | 712         | 1,9                        | 770                | 2,1                        | 757         | 1,7                        | 1053        | 1,9                        | 1485        | 2,4                        | 1296        | 2,2                        |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |
| •Construcții                                      | 228                               | 4                          | 1101        | 2,9                        | 1257               | 3,4                        | 1776        | 4                          | 2586        | 4,8                        | 3162        | 5                          | 2058        | 3,4                        |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |
| •Transporturi și comunicații                      | 333                               | 5                          | 3780        | 10,8                       | 4604               | 12,2                       | 5289        | 11,8                       | 6582        | 12,3                       | 7652        | 12,2                       | 3196        | 5,3                        |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |
| •Comerț   | 517                               | 8                          | 3384        | 10,8                       | 3929               | 10,4                       | 5145        | 11,5                       | 6714        | 12,6                       | 8224        | 13,1                       | 7792        | 13,0                       |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |
| •Alte activități                                  | 1293                              | 20                         | 8881        | 27,1                       | 10472              | 27,8                       | 13175       | 29,4                       | 16797       | 31,5                       | 19479       | 31                         | 24549       | 40,9                       |             |                            |             |                            |             |                            |             |  |

*Sursa:* Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova.

*Notă:* În lucrarea respectivă datele, ce caracterizează anul 2009, sunt preliminare.

*Notă:* Perioada de bază reală – anul 2003 – este luată în funcție de volumul de vârf atins a activității industriei de panificație din perioada de bază inițială (anul 1995) până la începutul dinamicii analizate (anii 2005-2009).

Datele expuse în tabelul 1 permit urmărirea diversității activităților dezvoltate în economia națională, în economia Republicii Moldova, locul și rolul lor în crearea PIB-lui, ce se exprimă prin ponderea fiecărei activități în totalul acestui produs. Urmărind evoluția creării PIB-ului observăm că, cu

fiecare an de activitate, volumul activităților dezvoltate în cadrul economiei, se modifică, iar ponderea remarcată vorbește despre modificarea rolului activităților în totalul economiei. Referitor la anul 2009 observăm o descreștere a PIB-ului, fapt ce este un moment negativ din punct de vedere al

creșterii și dezvoltării economice a țării. După cum vedem din dinamica expusă pentru analiză, economia în anul 1995 era dependentă de agricultură și industrie, unde agriculturii îi revenea o pondere de 29%, iar industria era caracterizată cu 25%. Însă observăm o schimbare legată de tipurile de activități desfășurate, respectiv vizată de preponderența sferelor de activități, și anume sfera serviciilor prevalează față de sfera materială.

Dar trebuie de menționat, că scopul cercetării este stabilirea locului și rolului industriei de panificație în viața social-economică a comunității și de aceea în continuare ne vom axa pe analiza apartenenței acestui sector în cadrul economiei naționale, pe analiza locului și rolului ei în spațiul economic și contribuției în viața social-economică a comunității.

În primul rând, punctul de pornire în urmărirea apartenenței și locului panificației va fi industria, deoarece în viața socială, când se vorbește despre producerea pâinii și a altor produse de panificație, adică despre panificație, atunci se subînțelege că este o activitate, în cadrul căreia se exercită prelucrarea industrială a făinii – ce vine ca materia primă de bază a acestei producții industriale.

Deci, primul element de referință a panificației este industria. Din datele expuse în tabelul 1 vedem

că industria este prezentată ca un gen specific de activitate în cadrul economiei Republicii Moldova și deține un loc de seamă, după ponderea ce îi revine în PIB. Respectiv, putem admite că industria este un sector complex în cadrul economiei naționale, este o ramură a sferei producției materiale, creatoare principală de venit național și are ca scop asigurarea populației cu mărfuri de larg consum și a economiei naționale cu mijloace de producție. Însă din dinamica analizată putem observa că rolul ei în viața social-economică a societății scade deoarece ponderea ei în crearea PIB-ului s-a redus de la 25% în anul 1995 la 13% în anul 2009. Dar este de admis că cadrul ramurii date îl formează trei elemente componente și fiecare din ele se caracterizează cu al său specific de activitate, conduc diverse genuri de activități, care, în funcție de rezultatul cantitativ total, influențează volumul de activitate a sectorului industrial în general și contribuția acestor sectoare specifice în crearea PIB-ului, adică contribuția lor la creșterea economică, la crearea produsului național (vezi tabelul 1).

În tabelul 2 propunem spre urmărire dinamica producției industriale și, în special, volumul de activități ale sectoarelor date ce caracterizează în ansamblu ramura industriei sau contribuția acestor sectoare specifice în formarea producției industriale.

**Tabelul 2.** Structura producției industriale totale a Republicii Moldova în perioada 1995...2009 (producția industrială totală – 100%)

| Indicatorii  | Volumul indicatorilor în dinamică |         |                    |         |         |         |         |
|--|-----------------------------------|---------|--------------------|---------|---------|---------|---------|
|  | Anii                              |         |                    |         |         |         |         |
|  | Perioada de bază                  |         | Dinamica analizată |         |         |         |         |
|  | 1995                              | 2003    | 2005               | 2006    | 2007    | 2008    | 2009    |
| Industria, mil. lei, total:                            | 4265,2                            | 15693,1 | 20770,2            | 22370,7 | 26173,5 | 29988,4 | 23266,6 |
| ◆ Ritmul de creștere de bază, %:                       |                                   |         |                    |         |         |         |         |
| • Anul 1995  | 100                               | -       | 487,0              | 524,5   | 613,7   | 703,1   | 545,5   |
| • Anul 2003  | -                                 | 100     | 132,4              | 142,6   | 166,8   | 191,1   | 148,3   |
| ◆ Ritmul de creștere în lanț, %                        | 100                               | 126,4   | 118,1              | 107,7   | 117,0   | 114,6   | 77,6    |
|  | din care:                         |         |                    |         |         |         |         |
| 1. Industria prelucrătoare, mil. lei                   | 3564,6                            | 13543,1 | 17627,1            | 18717,9 | 21390,3 | 24045,5 | 19035,4 |
| structura, %   | 83,6                              | 86,3    | 87,5               | 87,0    | 85,3    | 84,3    | 81,8    |
| 2. Industria extractivă, mil. lei                      | 33,2                              | 125,5   | 285,8              | 433,9   | 518,4   | 641,5   | 435,6   |
| structura, %   | 0,8                               | 0,8     | 1,4                | 2,0     | 2,1     | 2,2     | 1,9     |
| 3. Energie electrică și termică, gaze și apă, mil. lei | 667,4                             | 2024,4  | 2235,2             | 2367,8  | 3175,8  | 3853,4  | 3795,6  |
| structura, %   | 15,6                              | 12,9    | 11,1               | 11,0    | 12,6    | 13,5    | 16,3    |

Sursă: Biroul Național de Statistică al RM.

Din datele expuse în tabelul 2 observăm că volumul de activitate a industriei a crescut esențial și față de perioada de bază inițială (anul 1995 – de 5,4 ori), și față de perioada de bază reală (anul 2003 – de 1,4 ori). Însă, ce ține de creșterea în lanț, anul 2009 se caracterizează cu o diminuare a volumului de activitate și trebuie de constatat că reducerea este esențială, cu cca. 23%. Am vrea să tragem atenția că

această reducere s-a reflectat negativ asupra economiei. După cum se observă în tabelul 1 și 2, valoarea industriei este redată în principal de industria prelucrătoare, anume această activitate scoate industria în vârful economiei naționale, și acest moment este argumentat prin ponderea ei remarcată, atât în totalul producției industriale (83,6-87,5%), cât și în PIB (11,6-23%). Dar, urmărind

evoluția ponderii industriei prelucrătoare, este evidentă diminuarea contribuției ei fără ca volumul de activitate să diminueze față de perioadele de bază sau perioadele precedente, cu excepția anului 2009. În pofida acestui fapt industria prelucrătoare este prioritară. Însă, noi nu avem scopul de a caracteriza și analiza elementele structurale sau tipurile de activități generale ce determină industria ca un tot întreg. Scopul este de a evidenția mai departe apartenența panificației. Anterior am menționat că producerea pâinii nu este altceva decât prelucrarea, sub aspect tehnologic, a făinii. De aici reiese că Industria Prelucrătoare este următorul element în determinarea locului industriei de panificație.

Deci, în al doilea rând, privind urmărirea locului industriei de panificație, lanțul este urmat de industria prelucrătoare. Din cele expuse, putem admite că Industria Prelucrătoare este un gen specific de activitate industrială, orientat spre

obținerea bunurilor economice materiale, în urma prelucrării industriale a resurselor economice materiale primare. Deci, industria prelucrătoare trebuie privită ca un sector economic secundar, deoarece în cadrul ei se prelucrează elementele materiale ale sectorului primar (agricultura, silvicultura, industria extractivă, pescuitul). Eterogenitatea acestor resurse impune faptul apartenenței în cadrul acestui sector a unui număr diversificat de activități. În funcție de aceasta trebuie de admis că această componentă de bază a economiei nu este o unitate, ea este formată din mai multe subramuri, pentru care, în societate, fiecărei îi revine locul și rolul său. Și acest lucru este urmărit în Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei - CAEM.

În tabelul 3 propunem evoluția în dinamică a volumelor de activitate și structura Industriei Prelucrătoare pentru perioada 1995...2009.

**Tabelul 3.** Structura Industriei Prelucrătoare a Republicii Moldova în perioada 1995...2009.

| Indicatorii  | Volumul indicatorilor în dinamică |                            |           |                            |                    |                            |           |                            |           |                            |           |                            |           |      |
|--|-----------------------------------|----------------------------|-----------|----------------------------|--------------------|----------------------------|-----------|----------------------------|-----------|----------------------------|-----------|----------------------------|-----------|------|
|  | Anii                              |                            |           |                            |                    |                            |           |                            |           |                            |           |                            |           |      |
|  | Perioada de bază                  |                            |           |                            | Dinamica analizată |                            |           |                            |           |                            |           |                            |           |      |
|  | 1995                              |                            | 2003      |                            | 2005               |                            | 2006      |                            | 2007      |                            | 2008      |                            | 2009      |      |
| mărimea absolută, mil. lei                                       | pondera %                         | mărimea absolută, mil. lei | pondera % | mărimea absolută, mil. lei | pondera %          | mărimea absolută, mil. lei | pondera % | mărimea absolută, mil. lei | pondera % | mărimea absolută, mil. lei | pondera % | mărimea absolută, mil. lei | pondera % |      |
| Industria prelucrătoare, total:                                  | 3565                              | 100                        | 13311     | 100                        | 17627              | 100                        | 18718     | 100                        | 21390     | 100                        | 24045     | 100                        | 19035     | 100  |
| ▪ Ritmul de creștere de bază, %:                                 |                                   |                            |           |                            |                    |                            |           |                            |           |                            |           |                            |           |      |
| • Anul 1995  | 100                               |                            | 373,4     |                            | 494,4              |                            | 525,0     |                            | 600,0     |                            | 674,5     |                            | 534,0     |      |
| • Anul 2003  | -                                 |                            | 100       |                            | 132,4              |                            | 140,6     |                            | 160,7     |                            | 180,6     |                            | 143,0     |      |
| ▪ Ritmul de creștere în lanț, %                                  | 100                               |                            | 132,2     |                            | 120,2              |                            | 106,2     |                            | 114,3     |                            | 112,4     |                            | 79,2      |      |
| din care în exclusivitate:                                       |                                   |                            |           |                            |                    |                            |           |                            |           |                            |           |                            |           |      |
| 1. Industria alimentară, a băuturilor și a tutunului (DA)        | 2415                              | 67,7                       | 8695      | 65,3                       | 10673              | 60,5                       | 9574      | 51,1                       | 10321     | 48,3                       | 10627     | 44,2                       | 8456,3    | 44,4 |
| 2. Industria textilă și de confecții (DB)                        | 164,6                             | 4,6                        | 592,4     | 4,5                        | 819,9              | 4,7                        | 1315,4    | 7,0                        | 1568,0    | 7,3                        | 1529,0    | 6,4                        | 1071,2    | 5,6  |
| 3. Producția de piei, de articole din piele și încălțăminte (DC) | 64                                | 1,8                        | 156,3     | 1,2                        | 204,3              | 1,2                        | 248,1     | 1,3                        | 260,6     | 1,2                        | 300,1     | 1,2                        | 195,6     | 1,0  |
| 4. Prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn (DD)  | 27,6                              | 0,8                        | 97,6      | 0,7                        | 90,6               | 0,5                        | 125,7     | 0,7                        | 149,4     | 0,7                        | 199,2     | 0,8                        | 32,9      | 0,2  |
| 5. Fabricarea hârtiei și cartonului; edituri (DE)                | 73,7                              | 2,1                        | 737,5     | 5,5                        | 974,4              | 5,5                        | 950,0     | 5,1                        | 1140,3    | 5,3                        | 1011,4    | 4,2                        | 482,1     | 2,5  |
| 6. Industria chimică (DG)  | 34,6                              | 1,0                        | 151,7     | 1,1                        | 231,7              | 1,3                        | 296,2     | 1,6                        | 379,2     | 1,8                        | 524       | 2,2                        | 402,8     | 2,1  |
| 7. Alte activități   | 785,5                             | 22,0                       | 2880,5    | 21,6                       | 4633,1             | 26,3                       | 6208,6    | 33,2                       | 7571,5    | 35,4                       | 9854,8    | 41,0                       | 8394,5    | 44,1 |

Sursă: Biroul Național de Statistică al RM.

Notă: În tabel sunt expuse doar 6 tipuri generale de activități din cele 14 (DA-DN), ce declină structura industriei prelucrătoare, conform CAEM.

Notă: DA ... DG... → DN sunt codurile activităților economice specifice industriei prelucrătoare în cadrul CAEM-ului.

După cum vedem industria prelucrătoare până în anul 2008 se caracterizează cu o tendință de creștere continuă atât față de anul 1995 cât și față de perioada de bază reală (2003). Însă după valoarea activității în ansamblu putem constata că industria este în declin, deoarece nivelul activității s-a redus esențial față de nivelul anului 2008, adică perioada

precedentă, și reducerea constituie 20,8%. Analizând componentele de bază ale industriei este evident faptul că la această reducere a influențat reducerea volumului de activitate a tuturor componentelor structurale ale industriei prelucrătoare.

După cum se observă din informația expusă în tabelul 3, toate componentele într-o măsură sau alta contribuie la formarea producției date, însă contribuția cea mai mare îi revine industriei alimentare și argumentul este ponderea ce o deține în totalul producției industriei prelucrătoare, ce variază între 44,2-67,7%.

Dar dacă revenim la scopul nostru, este de admis că producția industriei de panificație are un caracter și destinație alimentară, este un produs alimentar, ce ține de rația zilnică a omului, și la baza fabricării căruia se află producția agricolă, fie ca element material primar al agriculturii – cerealele, fie ca bunul inițial – ca rezultat al primei prelucrări industriale – făina. În funcție de aceasta reiese că din componența industriei prelucrătoare, un alt cadru de referință a panificației îl formează industria alimentară, deoarece ea este sectorul din economie, unde se produc bunuri materiale, fabricate din produse agricole și destinate pentru rația omului.

Deci, al treilea element în lanțul apartenenței industriei de panificație în economie, este industria alimentară. Industria alimentară este o ramură de importanță majoră în cadrul comunității, deoarece

producția ei este de importanță vitală. Prin caracterul și destinația producției sale, ele sunt mai aproape de viața și activitatea oamenilor. De menționat că industria alimentară este unica ramură industrială care este frecventă în orice țară. Importanța activității date este determinată de caracterul și destinația producției sale. În cadrul ei se desfac activități, ce se bazează pe prelucrarea industrială a resurselor economice primare din sectorul primar al economiei, și anume din agricultura.

Conform CAEM a Republicii Moldova, industria alimentară este denumită mai pe larg și anume – *Industria alimentară, a băuturilor și a tutunului* și structura ei o formează două componente de bază și, respectiv, ele sunt cele ce contribuie la rezultatul cantitativ final al activității date în ansamblu. De menționat, că această industrie cu subramurile ei este orientată predominant spre piața consumului.

În tabelul 4 propunem structura și dinamica volumului de activitate a componentelor structurale ale Industriei alimentare, băuturilor și a tutunului și a producției alimentare în total. Urmărind dinamica analizată 2005-2009, în funcție de volumul de

**Tabelul 4.** Structura Industriei Alimentare a Republicii Moldova în perioada 1995...2009.

| Indicatorii   | Volumul indicatorilor în dinamică |                            |             |                            |                    |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |      |
|---|-----------------------------------|----------------------------|-------------|----------------------------|--------------------|----------------------------|-------------|----------------------------|-------------|----------------------------|-------------|----------------------------|-------------|------|
|   | Anii                              |                            |             |                            |                    |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |      |
|   | Perioada de bază                  |                            |             |                            | Dinamica analizată |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |      |
|   | 1995                              |                            | 2003        |                            | 2005               |                            | 2006        |                            | 2007        |                            | 2008        |                            | 2009        |      |
| mărimea absolută, mil. lei  | ponderea, %                       | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, %        | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % |      |
| <i>Industria alimentara, a băuturilor și a tutunului, total:</i>        | 2415                              | 100                        | 8695        | 100                        | 10673              | 100                        | 9574        | 100                        | 10321       | 100                        | 10627       | 100                        | 8456        | 100  |
| ♦ <i>Ritmul de creștere de bază, %:</i>                                 |                                   |                            |             |                            |                    |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |      |
| • <i>Anul 1995</i>  | 100                               |                            | 360         |                            | 441,9              |                            | 396,4       |                            | 427,4       |                            | 440,0       |                            | 350,2       |      |
| • <i>Anul 2003</i>  | -                                 |                            | 100         |                            | 122,7              |                            | 110,1       |                            | 118,7       |                            | 122,2       |                            | 97,25       |      |
| ♦ <i>Ritmul de creștere în lanț, %</i>                                  | 100                               |                            | 129         |                            | 116,3              |                            | 89,7        |                            | 107,8       |                            | 103,0       |                            | 79,6        |      |
| din care:   |                                   |                            |             |                            |                    |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |      |
| 1. Industria alimentară și a băuturilor                                 | 2252                              | 93,3                       | 8270        | 95,1                       | 10243              | 96,0                       | 9226        | 96,4                       | 9953        | 96,4                       | 10297       | 96,9                       | 8043        | 95,1 |
| 2. Fabricarea produselor de tutun                                       | 163                               | 6,7                        | 425         | 4,9                        | 430                | 4,0                        | 348         | 3,6                        | 368         | 3,6                        | 330         | 3,1                        | 412,9       | 4,9  |
| <i>Ponderea industriei alimentare în totalul producției industriale</i> |                                   |                            |             |                            |                    |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |      |
|   |                                   | 56,6                       |             | 56,4                       |                    | 52,9                       |             | 44,5                       |             | 41,2                       |             | 42,5                       |             | 36,3 |

Sursă: Biroul Național de Statistică al RM.

activitate, putem observa că în mediu perioada 2005-2008 se caracterizează cu un nivel constant de activitate, atât față de perioada de bază inițială, cât și față de perioada de bază reală. Însă, ca și industria în general, ca și industria prelucrătoare, a cărei cadru industria alimentară este componentă, ea de asemenea, este caracterizată de o micșorare a volumului de activitate în anul 2009.

Dacă volumul de activitate a industriei prelucrătoare s-a redus numai în lanț (anul 2009 față de anul 2008), atunci situația ramurii alimentare este mai critică, deoarece se observă o reducere atât în raport cu perioada de bază reală cât și față de perioadele precedente.

Volumul de activitate ce caracterizează nivelul de dezvoltare a ramurii pentru anul 2009, este:

- ◆ mai mic ca volumul anului 2003 cu 2,75% și
- ◆ mai mic ca volumul anului 2008 cu 20,4%.

După cum vedem scăderea producției alimentare în anul 2009 față de perioada precedentă 2008 este destul de semnificativă, fapt ce a condus la obținerea unui rezultat cantitativ mai mic decât valoarea anului 2003. În pofida acestui fapt prin măsura dată și direct prin producția sa industria alimentară contribuie la formarea producției industriale și în totalul ei deține o pondere de 36,3-56,6%. Trebuie de menționat că ponderea este destul de esențială. Însă, momentul negativ este că valorile inferioare se referă la perioadele curente 2006-2009, cea ce vorbește despre diminuarea valorii acestei ramuri în economia națională și în viața socială și aceasta are o tendință de continuă descreștere. Dacă în anul 1995 ponderea ce o deținea, în totalul industriei, era de 56,6%, atunci anul 2009 se caracterizează cu o pondere de doar 36,3%, adică o reducere de 20,3 puncte. De menționat că în pofida faptului că volumele activității respective sunt în continuă creștere, cu excepția anului 2009, acest lucru ne vorbește despre diminuarea contribuției și rolului acestui sector în viața social-economică a societății și creșterea rolului altor ramuri ale industriei date. În funcție de ponderile urmărite în totalul producției industriale putem admite cu certitudine că anume reducerea activității industriei alimentare a fost factorul de bază ce a contribuit la reducerea rezultatelor cantitative finale ale industriei prelucrătoare și, la rândul său, a industriei în general.

Nu trebuie însă uitat faptul că industria alimentară este un ansamblu de ramuri și de aceea ar trebui analizat cadrul și structura ei, de urmărit care din componentele sale au condus la declinul ramurii. Din cele expuse în tabelul 4 sunt evidente cele două subramuri ale industriei alimentare, cum sunt:

- ◆ Industria alimentară și a băuturilor;
- ◆ Industria tutunului.

După cum vedem locul principal în cadrul industriei alimentare îi revine industriei alimentare și a băuturilor. Acest moment este demonstrat de ponderea remarcată ce o înregistrează, cca. 93-97%.

După cum vedem am ajuns la ultima etapă în determinarea locului industriei de panificație. În general, am urmărit că panificația poate fi referită sau aparține industriei alimentare, însă după cum vedem, ea este divizată în două componente, în funcție de stilul consumului final al producției finite alimentare și nocivitatea ei. În funcție de această clasificare putem admite cu certitudine că industria de panificație aparține sau se referă la industria alimentară și a băuturilor, deoarece producția de

panificație nu este nocivă, ci, dimpotrivă, sunt bunuri finale ce țin de rația alimentară a omului.

Dar dacă ne referim la pâine, în sensul direct, ca produs de panificație, atunci el este elementul principal în rația zilnică a omului. De aceea în continuare vom urmări argumentarea apartenenței panificației la Industria alimentară și a băuturilor. Deci, vom urmări ultimul element, privind clasarea panificației, locului ei în cadrul activităților din economia Republicii Moldova, în spațiul economic, în funcție de aspectul tehnologic.

*Respectiv, al patrulea element* în lanțul apartenenței industriei de panificație, este Industria alimentară și a băuturilor. De menționat că, din punct de vedere tehnico-economic, Industria alimentară și a băuturilor reprezintă un ansamblu de genuri de activitate exclusiv cu caracter industrial alimentar, desfășurarea cărora este legată de producerea bunurilor materiale directe, de consum personal și bunuri indirecte de producție și la fabricarea cărora este utilizată producția agricolă animală și producția vegetală nenocivă.

În tabelul 5 propunem spre analiză: structura *Industriei alimentare și a băuturilor*; dinamica volumului de activitate în general și pentru fiecare componentă; evidențierea utilității ramurii prin ponderea ei în totalul producției industriale. Prin nivelele înregistrate ale volumelor de activitate se poate urmări mărimea și dezvoltarea efectivă a acestui sector și ale sectoarelor sale structurale, ce caracterizează unitatea industriei date.

După cum observăm în tabelul 5, volumul de activitate a ramurii față de perioadele de bază este în medie în continuă creștere până în anul 2008. Însă, anul 2009 se caracterizează cu un nivel inferior de dezvoltare atât față de perioada de bază reală cât și față de anul precedent ai dinamicii analizate: față de anul 2003 este mai mic cu 2,74%, față de anul 2009 cu 21,9%. Cel mai rău moment pentru industrie este că ea a ajuns cu timpul înapoi, și anume la nivelul de dezvoltare a anului 2003. În funcție de cele urmărite și menționate putem admite că anume această micșorare a condus la diminuarea volumului de activitate a întregii industrii. De aici putem face concluzia că într-o oarecare măsură revitalizarea industriei date va conduce la redresarea întregii industrii. Analizând datele tabelului 5, din punct de vedere al utilității ramurii în viața social-economică a societății, putem admite că nivelul esențial al ponderii înregistrate în totalul producției industriei prelucrătoare (42,3-63,2%) și în totalul producției industriale (34,6-53,6%,) vorbește despre utilitatea ei. Dar nu într-o formă constantă, având în vedere caracterul producției fabricate, fiindcă după cum am menționat anterior ramura este de o importanță

vitală. După cum observăm din an în an ramura pierde din valoare. Desigur, mulți factori influențează acest nivel de activitate, dar totuși

considerăm că unul din principalii este *schimbul mentalității oamenilor privind consumul*.

**Tabelul 5.** Structura Industriei Alimentare și a Băuturilor a Republicii Moldova în perioada 1995...2009.

| Indicatorii  | Volumul indicatorilor în dinamică |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |
|--|-----------------------------------|-------------|----------------------------|-------------|----------------------------|-------------|----------------------------|-------------|----------------------------|-------------|----------------------------|-------------|----------------------------|-------------|
|  | 1995                              |             | 2003                       |             | 2005                       |             | 2006                       |             | 2007                       |             | 2008                       |             | 2009                       |             |
|  | mărimea absolută, mil. lei        | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % | mărimea absolută, mil. lei | ponderea, % |
| <i>Industria alimentară și a băuturilor, total:</i>                          | 2252                              | 100         | 8270                       | 100         | 10243                      | 100         | 9226                       | 100         | 9953                       | 100         | 10297                      | 100         | 8043,4                     | 100         |
| <i>Ritmul de creștere de bază:</i>   |                                   |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |
| • Anul 1995  | 100                               |             | 367,2                      |             | 454,8                      |             | 409,7                      |             | 442,0                      |             | 457,2                      |             | 357,2                      |             |
| • Anul 2003  | -                                 |             | 100                        |             | 123,9                      |             | 111,6                      |             | 120,4                      |             | 124,5                      |             | 97,26                      |             |
| <i>Ritmul de creștere în lanț</i>  | 100                               |             | 130,1                      |             | 117                        |             | 90,1                       |             | 107,9                      |             | 103,5                      |             | 78,1                       |             |
| din care:  |                                   |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |
| 1. Producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne    | 261,1                             | 11,6        | 595,2                      | 7,2         | 652,6                      | 6,4         | 749,2                      | 8,1         | 1123,7                     | 11,3        | 1467,7                     | 14,3        | 979,5                      | 12,2        |
| 2. Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor                         | 284,1                             | 12,6        | 760                        | 9,2         | 690,2                      | 6,7         | 881,8                      | 9,6         | 1277,8                     | 12,8        | 1148,4                     | 11,2        | 610,3                      | 7,6         |
| 3. Fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale                   | 57,5                              | 2,6         | 476,2                      | 5,8         | 706,2                      | 6,9         | 738,2                      | 8,0         | 942,2                      | 9,5         | 1019,6                     | 9,9         | *                          | *           |
| 4. Fabricarea produselor lactate   | 159,2                             | 7,1         | 541,2                      | 6,5         | 721                        | 7,0         | 813,1                      | 8,8         | 1027,6                     | 10,3        | 1192,4                     | 11,6        | 1038,3                     | 12,9        |
| 5. Fabricarea produselor de morărit, a amidonului și a produselor din amidon | 184,5                             | 8,2         | 188,9                      | 2,3         | 79,9                       | 0,8         | 165,4                      | 1,8         | 190,5                      | 1,9         | 221,7                      | 2,2         | 74,8                       | 0,9         |
| 6. Fabricarea nutrețurilor gata pentru animale                               | -                                 | -           | 20                         | 0,2         | 23,5                       | 0,2         | 38,4                       | 0,4         | 43                         | 0,4         | 80,5                       | 0,8         | 23,5                       | 0,3         |
| <b>7. Fabricarea altor produse alimentare, total:</b>                        |                                   |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |
| 7.1. Fabricarea pâinii și a produselor de patiserie proaspete                | 232                               | 10,3        | 552,3                      | 6,7         | 683                        | 6,7         | 757,2                      | 8,2         | 944,3                      | 9,5         | 1126                       | 10,9        | 778,7                      | 9,7         |
| 7.2. Fabricarea zahărului...   | 278,1                             | 12,3        | 393,1                      | 4,8         | 659,7                      | 6,4         | 905,1                      | 9,8         | 442,8                      | 4,4         | 876,9                      | 8,5         | 384,8                      | 4,8         |
| 8. Fabricarea băuturilor, total:   |                                   |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |
| 8.1. Fabricarea vinului  | 460                               | 20,4        | 3263,9                     | 39,5        | 4031                       | 39,4        | 2223,8                     | 24,1        | 1766,6                     | 17,7        | 2210,1                     | 21,5        | 1613,6                     | 20,1        |
| 8.2. Fabricarea berii...   | *                                 | *           | 317,7                      | 3,8         | 476,7                      | 4,7         | 561                        | 6,1         | 695,2                      | 7,0         | 839,7                      | 8,2         | *                          | *           |
| <b>Ponderea industriei alimentare și a băuturilor în totalul, %:</b>         |                                   |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |                            |             |
| ◆ producției industriale   |                                   | 52,8        |                            | 53,6        |                            | 50,8        |                            | 42,9        |                            | 39,7        |                            | 41,3        |                            | 34,6        |
| ◆ industriei prelucrătoare   |                                   | 63,2        |                            | 62,1        |                            | 58,1        |                            | 49,3        |                            | 48,3        |                            | 42,8        |                            | 42,3        |

Sursă: Biroul Național de Statistică al RM.

Notă: \* - nu se dispune de date.

Să admitem că ramura nu este bine înzestrată și aceasta contribuie la reducerea volumului de producție. Însă credem că nu este corect atâta timp cât piața nu impune anumite schimbări și este efectiv de activat în acele condiții. Dar dacă se impune ceva nou și economic este avantajos este binevenit de efectuat anumite investiții.

Din tabelul 5 observăm că cadrul *Industriei alimentare și a băuturilor* îl caracterizează diverse activități și, respectiv, utilitatea industriei date este redată de utilitatea fiecărei componente. În funcție de aceasta fiecare își are locul, rolul și valoarea sa în viața și activitatea oamenilor și a societății. Deci, aceste tipuri de activități specifice caracterizează într-o formă sau alta Industria Alimentară și a

Băuturilor. Această grupare este specifică Republicii Moldova și este prevăzută de CAEM și atribuită la subsecția DA15:

- Secțiunea D – Industria prelucrătoare:
  - ◆ Subsecția DA – Industria alimentară, a băuturilor și a tutunului:
    - Diviziunea DA 15 – Industria alimentară și a băuturilor;
    - Diviziunea DA 16 – Industria tutunului.

După cum vedem activitățile economice ale industriei alimentare și a băuturilor sunt diferite și această diversificare se redă în funcție de genurile de activități desfășurate pentru obținerea producției finite. În funcție de caracterul și destinația producției/produselor finale obținute, în funcție de

obiectul de prelucrare. După cum cunoaștem prosperarea unei societăți depinde de calitatea vieții și nivelul de trai, de starea sănătății populației. Deci, una din direcțiile politicii sociale a statului constă în asigurarea unui nivel înalt al calității vieții, de aceea structura acestei ramuri, chiar și a industriei alimentare în general, poate să se modifice în timp, în funcție de reglementările privind securitatea alimentară, în funcție de modificarea structurii alimentației cu scopul de a îmbunătăți sănătatea populației. Însă, este de accentuat, că consumul individual se redă prin cerințele, doleanțele resimțite de a însuși anumite bunuri, fie că sunt elemente de rație zilnică alimentară, fie că sunt elemente de satisfacție spirituală și morală. La momentul actual

al civilizației, al vieții contemporane populația a conștientizat valorile vieții omenești și de aceea și-a impus un mod sănătos de trai, la care agenții economici răspund în funcție de oferta.

După cum observăm în tabelul 5 în șirul de elemente compartimentale ale ramurii date se află, ceea ce constituie obiectul de cercetare al lucrării date – **Industria de Panificație**. Deci, respectiv am argumentat apartenența industriei de panificație către industria alimentară și a băuturilor.

În tabelul 6 propunem evoluția industriei de panificație pentru a putea urmări dezvoltarea industriei de panificație în timp, locul și rolul ei în cadrul economiei naționale, nivelul volumului de activitate.

**Tabelul 6.** Evoluția Industriei de Panificație a Republicii Moldova în perioada 1995...2009.

| Indicatorii   | Volumul indicatorilor în dinamică |            |                    |            |              |              |             |              |
|---|-----------------------------------|------------|--------------------|------------|--------------|--------------|-------------|--------------|
|   | Anii                              |            |                    |            |              |              |             |              |
|   | Perioada de bază                  |            | Dinamica analizată |            |              |              |             |              |
|   | 1995                              | 2003       | 2005               | 2006       | 2007         | 2008         | 2009        |              |
| Volumul producției industriale, total:                          | din care:                         | 4265       | 15963              | 20770      | 22370        | 26174        | 29988       | 23267        |
| Industria prelucrătoare, total:                                 | din care:                         | 3565       | 13311              | 17627      | 18718        | 21390        | 24046       | 19035        |
| Industria alimentară, total:                                    | din care:                         | 2415       | 8695               | 10673      | 9574         | 10321        | 10627       | 8456,3       |
| Industria alimentară și a băuturilor, total:                    | din care:                         | 2252       | 8270               | 10243      | 9226         | 9953         | 10297       | 8043,4       |
| <b>Fabricarea pâinii și a produselor de patiserie proaspete</b> |                                   | <b>232</b> | <b>552,3</b>       | <b>683</b> | <b>757,2</b> | <b>944,3</b> | <b>1126</b> | <b>778,7</b> |
| ➤ Ritmii de creștere de bază:                                   |                                   |            |                    |            |              |              |             |              |
| ▪ Anul 1995   |                                   | 100        | 238,1              | 294,4      | 326,4        | 407,0        | 485,2       | 335,6        |
| ▪ Anul 2003   |                                   | -          | 100                | 123,7      | 137,1        | 171,0        | 203,8       | 141,0        |
| ➤ Ritmii de creștere în lanț                                    |                                   | 100        | 113,2              | 97,0       | 110,9        | 124,7        | 119,2       | 69,2         |
| <b>Ponderele industriei de panificație în totalul, %:</b>       |                                   |            |                    |            |              |              |             |              |
| ▪ PIB   |                                   | 3,58       | 1,78               | 1,82       | 1,69         | 1,76         | 1,80        | 1,29         |
| ▪ producției industriale  |                                   | 5,4        | 4,6                | 3,4        | 3,5          | 3,8          | 3,9         | 3,70         |
| ▪ industriei prelucrătoare                                      |                                   | 6,51       | 4,15               | 3,87       | 4,05         | 4,41         | 4,68        | 4,09         |
| ▪ producției alimentare   |                                   | 9,61       | 6,35               | 6,40       | 7,91         | 9,15         | 10,60       | 9,21         |
| ▪ industriei alimentare și a băuturilor                         |                                   | 10,3       | 6,68               | 6,67       | 8,21         | 9,49         | 10,94       | 9,68         |

Sursă: Biroul Național de Statistică al RM.

Conform informației prezentate în tabelul 6 și din excursul efectuat am urmărit locul industriei de panificație în cadrul economiei naționale. Deci, putem constata că industria dată este o componentă de bază a Industriei alimentare și a băuturilor, este o subramură a Industriei alimentare, este o ramură specifică a industriei prelucrătoare, este o componentă a industriei, ce într-o anumită măsură contribuie la viața social-economică a societății, contribuie la creșterea economică și la sporirea progresului economic și social. Deci, Industria de Panificație apare ca componentă de bază în cadrul economiei naționale a Republicii Moldova. Deci, Industria de Panificație se referă la industriile prelucrătoare cu specific alimentar. Prin sectorul dat populația este asigurată cu producție de primă necesitate, cu pâine, dar și cu alte produse de patiserie proaspete.

Însă este de necrezut faptul, că conform CAEM, așa producție de o importanță strategică, ca fabricarea pâinii, nu este scoasă ca o activitate aparte în tot setul de activități, dar vine ca o componentă a elementului structural „**Fabricarea altor produse alimentare**”, inclusiv pe lângă „fabricarea zahărului”. De menționat faptul că „Fabricarea produselor de morărit, a amidonului și a produselor din amidon” vine ca activitate specifică aparte cu codul ei nemijlocit DA15.6, în cadrul Industriei alimentare și a băuturilor – DA15, iar Panificația de bază, nu vorbim de „Fabricarea pesmeților și a biscuiților, a pișcoturilor cu termen de păstrare de lungă durată – DA15.82” sau de „Fabricarea macaroanelor, tăiețelilor și produselor făinoase analoage – DA15.85”, este situată în clasificator în compartimentul DA15.81, adică vine

ca o clasă aparte în grupa DA15.8 – „Fabricarea altor produse alimentare”

După cum observăm din datele tabelului 6, până în anii 2008 ramura se caracterizează cu o tendință continuă de creștere a volumului de activitate, atât față de perioada de bază inițială (creștere de cca. 5 ori), cât și față de cea reală (creștere de cca. 2 ori). Am dori să reamintim că perioada de bază reală este un an curent din evoluția industriei de panificație și anume anul 2003, în care s-a atins cel mai înalt nivel de activitate, în funcție de volumul producției fabricate, până la începutul dinamicii analizate 2005-2009, adică din anul de bază 1995 până în anul 2004, anul 2003 s-a remarcat cu cel mai mare volum de activitate. Însă, am vrea să accentuăm că pentru ramură rezultatul cantitativ al anului 2009 este în descreștere. Nivelul anului 2009 a atins într-o oarecare măsură nivelul anului 2006, iar ce ține de modificarea în lanț, reducerea este esențială față de anul 2008 constituie 30,8%. Respectiv, la condițiile anului 2009, volumul de activitate a industriei de panificație, față de perioadele de bază, este:

- ◆ cu 2,35 ori mai mare ca perioada de bază inițială și

- ◆ cu 41% față de perioada de bază reală.

După cum vedem, acest decalaj s-a răsfrânt negativ asupra ramurii, aducând nivelul de dezvoltare a ramurii la nivelul perioadelor din trecut, și anume,

la anii 2006. Analizând nivelul de dezvoltare a ramurii date și având în vedere tendința de dezvoltare a industriei (vezi tabelul 2), putem admite că unul din factorii reducerii volumului de producție industrială este diminuarea volumului de activitate a industriei de panificație. Urmărind ponderile ce le înregistrează putem admite, că în totalul industriei alimentare ramura noastră analizată deține o pondere satisfăcătoare ce variază între 6-11%, dar ce ține de contribuția ei în totalul producției industriale, atunci aici ponderea este mai mică și cuprinde limitele 3,4-5,4%. Momentul cel mai neplăcut este însă faptul că cu fiecare an scade aportul ramurii în producția industrială. În final scade și aportul ei în crearea PIB-ului, dacă în 1995 ponderea în PIB era de 3,58%, apoi în anul 2009 acest nivel a scăzut la 1,29%. După cum am urmărit, situația economiei în anul 2009 este catastrofală, valoarea produsului național s-a diminuat și reducerea este de 4,45%. De menționat însă că volumul de activitate este evaluat în prețuri curente și după cum știm această valoare este influențată de modificarea volumului fizic și de modificarea prețurilor la producția fabricată. Astfel această valoare nu ne dă poziția corectă privind evoluția producției în expresie naturală. În funcție de acesta propunem evoluția producției industriei de panificație în expresie naturală (vezi tabelul 7). Analizând datele tabelului 7, putem urmări un

**Tabelul 7.** Dinamica producției fizice a Industriei de Panificație a RM în perioada 1995...2009.

| Indicatorii  | Volumul indicatorilor în dinamică |              |                    |              |              |              |              |
|--|-----------------------------------|--------------|--------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
|  | Perioada de bază                  |              | Anii               |              |              |              |              |
|  | inițială                          | reală        | Dinamica analizată |              |              |              |              |
|  | 1995                              | 2003         | 2005               | 2006         | 2007         | 2008         | 2009         |
| <b>Volumul producției, mil. lei</b>                                |                                   |              |                    |              |              |              |              |
| ◆ în prețuri comparabile   | -                                 | 563,8        | 720,0              | 726,7        | 839,7        | 1032,7       | 1038,2       |
| ◆ în prețuri curente   | 232                               | 552,3        | 683                | 757,2        | 944,3        | 1125,6       | 778,7        |
| <b>Indicele de creștere de bază, %:</b>                            |                                   |              |                    |              |              |              |              |
| ◆ a prețurilor   | -                                 | 100          | 120,1              | 128,5        | 146,1        | 157,9        | 118,5        |
| ◆ a volumului fizic  | *                                 | <b>100</b>   | <b>103</b>         | <b>106,7</b> | <b>117</b>   | <b>129,1</b> | <b>119,0</b> |
| ◆ a producției în expresie valorică                                | -                                 | 100,0        | 123,7              | 137,1        | 171,0        | 203,8        | 141,0        |
| <b>Indicele de creștere în lanț, %:</b>                            |                                   |              |                    |              |              |              |              |
| ◆ a prețurilor   | 100                               | 98,0         | 94,9               | 104,2        | 112,5        | 109,0        | 75,0         |
| ◆ a volumului fizic  | <b>100</b>                        | <b>115,6</b> | <b>102,3</b>       | <b>106,4</b> | <b>110,9</b> | <b>109,4</b> | <b>92,2</b>  |
| ◆ a producției în expresie valorică                                | 100                               | 113,2        | 97,0               | 110,9        | 124,7        | 119,2        | 69,2         |
| Fabricarea pâinii și a produselor de patiserie proaspete, mii tone | 164,9                             | 105,2        | 108,4              | 112,3        | 123,1        | 135,8        | 125,2        |

Sursă: Biroul Național de Statistică al RM.

Notă: \* - nu se dispune de date.

moment foarte interesant, și anume, volumele de fabricare a pâinii și a produselor de patiserie proaspete în expresie naturală (tone de producție finită) sunt mai mici ca cele înregistrate în perioada

de bază inițială. Însă, față de perioada de bază reală, se observă o tendință liniară de creștere a volumului fizic de producție până în anul 2008 și în așa măsură nivelul anului 2008 este doar cu 17,65% mai mic ca



acel al anului 1995. După cum observăm, indicele de creștere a producției fizice nu este la fel ca cel al indicelui de creștere a producției în expresie valorică. Acest moment arată că valoarea producției fabricate este influențată în mediu de creșterea sau diminuarea prețurilor de realizare a producției finite. Deci reiese că valoarea producției fabricate este dependentă de doi factori de bază: de cantitatea producției fabricate și de nivelul prețurilor.

Dacă să ne referim la cel de-al doilea factor de influență a valorii producției fabricate, și anume, la prețurile de realizare, atunci putem admite că față de perioada de bază reală valoarea totală a producției a fost influențată și „umflată” cu fiecare an de creșterea prețurilor. Dacă urmărim anul 2009 în comparație cu anul 2003, atunci după cum vedem producția în expresie valorică este în creștere cu 41% în general, pe când producția fizică a crescut cu doar 19%, iar această creștere de 22 puncte este generată de creșterea prețurilor cu 18,5%.

Dacă să urmărim dinamica analizată atunci pentru fiecare perioadă curentă a ei este evidentă influența modificării prețurilor asupra valorii producției fabricate și anume:

- dacă indicele de creștere a prețurilor este mai mic ca 100% atunci acest moment vorbește despre diminuarea prețurilor în mediu și această condiție se referă la anii 2005 și 2009;

- dacă indicele de creștere a prețurilor este mai mare ca 100%, ceea ce observăm la anii 2006, 2007 și 2008, atunci putem admite că valoarea producției fabricate a fost influențată în mediu de creșterea preșurilor.

Dacă urmărim valorile anului 2009 atunci putem observa că el este caracterizat atât de reducerea volumul fizic cât și de reducerea prețurilor de realizare, ceea ce în medie a condus la reducerea volumului de activitate a industriei de panificație.

Pentru anul 2009 tendințele de dezvoltare ale panificației, în comparație cu anul 2008, sunt respectiv:

- volumul producției în expresie naturală s-a redus cu 7,8%;
- valoarea producției în expresie valorică a scăzut cu 30,8%.

Din datele expuse vedem că nu reducerea producerii a contribuit la o astfel de diminuare a valorii producerii, dar în cea mai mare măsură acesta a fost rolul prețurilor, și anume reducerea lor esențială, ce constituie 25%. Da, este binevenit faptul că prețurile sunt mai mici și, respectiv, crește puterea de cumpărare a consumatorilor, dar orice activitate desfășurată trebuie să se perfecționeze, să se orienteze spre cerințele pieței, și să nu permită

diminuarea volumului de activitate, desigur în funcție de valoare. Considerăm că în economia de piață este prioritară nu cantitatea ci calitatea, urmată de prețuri corespunzătoare. De menționat însă faptul că prețurile de realizare la producția de bază a industriei sunt reglementate întru protecția păturilor sociale mai vulnerabile.

De aceea considerăm optimală că una din direcțiile principale de menținere și/sau amplificare a rezultatelor cantitative finale este diversificarea și modernizarea continuă a sortimentului de producție din partea producătorilor domeniului dat în funcție de posibilitățile de plată a cumpărătorilor și de modernismul consumului și stilul de viață al consumatorilor în lumea contemporană.

În funcție de aceasta considerăm că se va conduce la creșterea volumului de activitate atât la nivel de agent economic cât și la nivelul industriei și se va contribui la creșterea economiei naționale, desigur, într-o manieră eficientă.

Deci, în final am dori să admitem că, în lucrarea dată, într-o oarecare măsură s-a arătat unde, în cadrul economiei naționale, se situează industria de panificație și care este contribuția ei în viața social-economică a comunității. Industria de panificație este o activitate economică, în cadrul căreia se fabrică pâinea și alte produse de patiserie proaspete. Este un gen specific de activitate, din cadrul activităților industriei prelucrătoare alimentare și este o componentă a industriei alimentare și a băuturilor. În dinamica analizată 2005-2009 se urmărește diminuarea contribuției și, respectiv, dacă în anul 1995 ponderea în crearea PIB-ului constituia 3,58%, apoi în anul 2009 ea este doar de 1,29%. Dar, în pofida faptului că industria de panificație contribuie esențial sau nu în viața social-economică a societății, este de constatat că prin rolul producției de bază, ce-o asigură pe piață, ea este și trebuie considerată o *industrie strategică*.

### Bibliografie

1. *Anuarul Statistic al Republicii Moldova. Biroul Național de Statistică al RM, 2002 - 2009.*
2. **Steclaru D., Mamaliga V.** *Analiza volumelor de producere și de desfacere în industria de panificație. În: Meridian Ingineresc. Chișinău, nr.3, 2009, p.70-74.*
3. **Duhlicher A., Dodon A., Deliu A.** *Aspecte și proceduri contemporane de analiză a economiei – direcție de sporire a competitivității și creșterii economice. În: Meridian Ingineresc. Chișinău, nr.4, 2009, p.92.*

**Recomandat spre publicare: 17.05.2010.**